

Nyheter

Nasjonal sikkerhet

Oslo får 76 nye elektriske busser fra Kina. Disse skal settes i rute på 12 linjer øst i byen. Foto: Stein J. Bjørge

Sikkerhetsekspert mener Kina kan slå av Oslos busser med en knapp

At de 76 elbussene fra Kina som er på vei til Oslo, er en del av byens evakueringsplan gjør sikkerhetsekspert Cathrine Lagerberg bekymret.

Maria T. Pettrém

november var norsk kollektivsektor samlet på Kollektivkonferansen i Oslo. Politikere og aktører fra hele landet var representert.

En av foredragsholderne var sikkerhetsekspert Cathrine Lagerberg i Crown Defenze. Hun snakket om teknologien i moderne busser og dagens trusselbilde.

«Kan Kina slå av norsk kollektivtrafikk med en av/på-knapp?», spurte Lagerberg fra scenen. Det ble påfallende stille i salen. Ja, lød svaret.

Til Aftenposten utdyper hun: – Alt er mulig med dagens teknologi, det er bare kreativiteten som setter stopper. Alt kan fjernstyres. Den nasjonen som vil, får

det til – enten det er Kina, USA eller en annen nasjon.

Bekymret. PST og E-tjenesten la nylig frem sine trusselvurderinger for 2025. Kina ble igjen trukket frem som en av de største etterretningstruslene.

Til høsten får Oslo 76 nye elbusser fra Kina, produsert av Yutong. Fra før har Oslo 22 kinesiske busser.

At disse bussene inngår i Oslos evakueringsplan ved krise eller krig, gjør Lagerberg bekymret.

– Vi vet ikke hvordan Kina og Russland vil samarbeide i kriser eller ulike konflikter. Vi vet de samarbeider på mange områder. Hva hvis Kina bestemmer seg for å samarbeide med Russland

Alt kan fjernstyres. Den nasjonen som vil, får det til – enten det er Kina, USA eller en annen nasjon.

Cathrine Lagerberg, sikkerhetsrådgiver i Crown Defenze

om et cyberangrep rettet mot ulik kritisk infrastruktur, spør Lagerberg hypotetisk. Og fortsetter:

– Rettes cyberangrep mot en elektrisk sektor som bussparken, er det ingen tvil om at det vil få alvorlige konsekvenser i både fredstid og en eskalert situasjon.

– Dette er problemstillinger Ruter jobber aktivt med sammen med Samferdselsdepartementet og norske sikkerhetsmyndigheter, bekrefter Ruters pressevakt.

– Vi jobber hele tiden med å bygge robusthet rundt hele vårt samfunnsoppdrag, inkludert risikoer forbundet med innføringen av ny teknologi, skriver Øystein Dahl Johansen i en e-post.

Aftenposten har vært i kontakt med samferdselsbyrådd Marit Veia (V). Hun ønsker ikke å kommentere saken.

– Sårbare systemer. Nylig førte dataproblemer til trøbbel for busstrafikken i hele Norden på grunn av svikt i «sanntidssystemene». Årsaken var store IT-problemer hos Nobina.

Selskapet opplyser at de fortsatt undersøker hendelsen, men at de har utelukket eksterne på-

virking, datainnbrudd eller cyberangrep.

Slike sanntidssystemer er sårbare for eksterne aktører, ifølge Lagerberg.

Hun savner at norske myndigheter kommer på banen med tydelige retningslinjer overfor næringslivet.

– Vi kan ikke skulle butikk fra politikk, sier hun.

Samferdselsdepartementet har egne retningslinjer for hvordan kontrakter med aktører som kan utgjøre en risiko for nasjonal sikkerhet, skal håndteres.

– Konspirasjonsteorier. Aftenposten har spurt busseleverandør Yutong om de kan garantere at data fra Oslos busser aldri vil bli tilgjengelig for kinesiske myndigheter.

– Informasjon fra kjøretøy i EU-regionen lagres på selskapets server i Frankfurt. Disse dataene benyttes for å optimalisere drift av bussene, skriver Yutongs markedsavdeling.

De opplyser at innsamling, overføring, lagring og bruk av data skjer i samsvar med gjeldende lover og forskrifter for databeskyttelse i EU og Norge.